

Nr 172.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förlängd giltighetstid av avlöningsreglemente för tjänstemän vid domänverket; given Stockholms slott den 25 februari 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Nils Hansson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anförde:

I proposition den 5 mars 1920, nr 271, angående lönereglering för domänverkets personal, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen, bland annat, att dels godkänna ett vid statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag fogat förslag till avlöningsreglemente för tjänstemän vid domänverket att träda i tillämpning från och med den 1 januari 1921, dels ock besluta, att under erforderlig övergångstid reduktion i den i 21 § av samma reglemente angivna semestertiden skulle vidtagas i den

3334. Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 145 häft. (Nr 172.) 1

mån sådant påkallades av bristen på övad reservpersonal eller andra omständigheter, därvid borde tillses, att, i den mån olika semestertid ansåges böra stadgas för befattningshavare tillhörande samma lönegrad, äldre befattningshavare så vitt möjligt komme i åtnjutande av längre semester än yngre befattningshavare av sådan grad.

I sammanhang med denna proposition behandlade riksdagen en inom första kammaren väckt motion, nr 257, vari föreslogs, att riksdagen måtte avslå propositionen och att riksdagen i dess ställe måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utarbetande av och framläggande för riksdagen av förslag till lönereglering för domänverkets personal, förutsättande en omorganisation av domänverkets tjänstebefattningar, ledande framförallt till att den större dugligheten och ekonomiska förmågan vid revirförvaltningen erhöles högre avlöning ävensom att inom verket personalen måtte kunna förflyttas på för förvaltningen lämpligaste sätt, samt att riksdagen behagade medgiva, att det förslag till avlöningsreglemente, som inginge i nämnda proposition nr 271, finge provisoriskt tillämpas under år 1921.

Riksdagen anmälde i skrivelse nr 322 den 17 juni 1920, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition och sagda motion provisoriskt för år 1921 godkänt det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till avlöningsreglemente samt ifråga om reduktion av semestertid under erforderlig övergångstid beslutat i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. I anledning av motionen anhöll riksdagen därjämte hos Kungl. Maj:t om förnyad utredning angående löne- och organisationsförhållanden vid domänverket med beaktande, i den mån så kunde befinnas lämpligt, av i merberörda motion angivna synpunkter samt framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Vid föredragning den 22 juni 1920 av denna riksdagens skrivelse godkände Kungl. Maj:t riksdagens beslut i vad det blivit fattat med avvikelse från vad Kungl. Maj:t föreslagit samt utfärdade det godkända avlöningsreglementet (Svensk författningssamling nr 493) att provisoriskt lända till efterrättelse under år 1921.

Den 30 juni 1920 anmälde dåvarande departementschefen för Kungl. Maj:t frågan om anordnande av den utav riksdagen begärda utredningen.

Departementschefen framhöll, att frågan om ändringar i domänverkets organisations- och avlöningsförhållanden under senare år varit föremål för ett flertal utredningar. Härutinnan erinrade departementschefen bland annat om betänkanden 1912 av norrländska skogsvårdskommittén och 1915 av särskilda sakkunniga angående de allmänna

skogarna i södra och mellersta delarna av Sverige samt utredningar angående häradsallmänningar med flera skogar, angående förändrad bokföring för domänverket ävensom angående anordnande av statlig träförädlingsverksamhet. Dessa utredningar hade allenast i vissa hänseenden föranlett beslut.

Sedan departementschefen därefter redogjort för ovannämnda motion nr 257 i första kammaren ävensom för riksdagens begäran om utredning, förklarade departementschefen, att han för sin del anslöte sig till riksdagens åsikt, att organisations- och löneförhållandena vid domänverket borde göras till föremål för ytterligare utredning. Därvid borde ernåendet av en så affärsmässig organisation, som förhållandena kunde medgiva, vara en huvudsynpunkt. Vad de närmare riktlinjerna för omarbetningen anginge ansåge departementschefen visserligen, lika med riksdagen, att de i förenämnda motion angivna synpunkterna borde, i den mån så kunde finnas lämpligt, vinna beaktande. I likhet med riksdagen förbisåge departementschefen emellertid icke, att svårigheter i vissa fall torde kunna möta vid förslagets realiserande. Utredningen borde givetvis icke inskränka sig till att undersöka frågan från de i motionen angivna synpunkterna utan göras så omfattande och allsidig som möjligt samt ske under hänsynstagande till alla omständigheter, som kunde anses inverka på frågan. Såsom av den utav departementschefen lämnade redogörelsen framginge, föreläge sedan länge ett betydande antal utredningar och förslag, vilka berörde detta ämne, och vilka till stora delar ännu icke blivit föremål för beslut. Ur dessa förslag kunde säkerligen åtskilligt hämtas, som vore av vikt för frågans bedömning. Den nya utredningen borde därför enligt departementschefens mening taga samtliga dessa oavgjorda förslag under omprövning och på grundvalen av hela det föreliggande materialet och de ytterligare undersökningar, som kunde finnas erforderliga, sammanföra och framlägga ett slutligt utarbetat förslag beträffande domänverkets organisations- och avlöningsförhållanden jämte därtill hörande författningsbestämmelser. I erforderlig mån borde därvid samarbete åstadkommas med kyrkofondskommittén och med förberörda sakkunniga för utredning angående anordnande av statlig träförädlingsverksamhet. I samband med blivande avlöningsförslag borde även förslag till pensionsreglering framläggas.

I anslutning till vad sålunda anförts anhöll departementschefen om bemyndigande att för utredningen tillkalla sakkunniga. Denna hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen, varefter sakkunniga omedelbart utsågos. Utredningsarbetets igångsättande blev emellertid försenat genom åtskilliga avsägelser av utsedda sakkunniga.

I skrivelse den 27 september 1920 har domänstyrelsen erinrat, att nämnda sakkunniga sannolikt icke hunne inkomma med förslag rörande domänverkets organisation så tidigt, att ärendet kunde föreläggas 1921 års riksdag. Vid sådant förhållande har styrelsen hemställt om framställning till riksdagen rörande förlängd giltighetstid intill utgången av år 1922 av den provisoriska löneregleringen för domänverkspersonalen.

Nyssnämnda sakkunniga hava i häröver avgivet yttrande av den 29 oktober 1920 tillstyrkt bifall till domänstyrelsens hemställan.

I detta sammanhang får jag vidare anmäla en framställning från Agda Leatz med flera kvinnliga befattningshavare i domänstyrelsen angående lönereglering för dylika befattningshavare.

Innan jag återgiver sistnämnda framställning, torde jag få erinra om följande.

Enligt den lönereglering för vissa inom statsförvaltningen anställda kvinnliga biträden, vilken trädde i tillämpning från och med 1920, utgjorde lönen:

i första lönegraden	lägst	1,600	högst	2,200	kronor
i andra	»	»	2,000	»	2,600
i tredje	»	»	2,400	»	3,000

Denna lönereglering omfattade även de kvinnliga befattningshavarna i domänstyrelsen. Styrelsens avlöningsstat upptog dock allenast de två första graderna.

I avlöningsreglementet den 19 juni 1919 (nr 343) för kommunikationsverkens personal upptogs lönebeloppen för kvinnliga befattningshavare i de fyra lägsta graderna, ortsgrupp G,

i första lönegraden	till	lägst	2,160	högst	2,574	kronor
i andra	»	»	»	2,574	»	3,018
i tredje	»	»	»	2,712	»	3,204
i fjärde	»	»	»	3,204	»	3,828

I det betänkande den 18 december 1919 av kommunikationsverkens lönekommitté, vilket ligger till grund för domänverkets nu gällande avlöningsreglemente, anfördes, att kommittén icke velat ifrågasätta någon egentlig ändring i avlöningsbeloppen för de kvinnliga befattningshavarna i domänstyrelsen. Då dessa i tjänstgöringsavseende icke skilde sig från de kvinnliga biträdena vid de centrala verken, borde nämligen deras avlöningsförhållanden komma under bedömande vid den utredning

beträffande lönereglering i allmänhet för tjänstemän vid de centrala verken, som komme att företagas. I anslutning härtill föreslog kommittén begynnelselönen i de tre graderna till respektive 1,608, 2,004 och 2,400 kronor.

I fråga om manliga befattningshavare i domänstyrelsen föreslog kommittén lönebelopp, som med en löneklass enligt löneplanen i kommunikationsverkens avlöningsreglemente understego vad för jämförliga befattningshavare inom kommunikationsverkens styrelse i nämnda reglemente fastställets.

Enligt statsrådsprotokollet till förenämnda proposition nr 271 till 1920 års riksdag angående lönereglering för domänverkets personal uttalade föredragande departementschefen, att domänstyrelsens personal i avlöningshänseende borde fullt jämnställas med personalen vid de affärsdrivande verken, samt tillstyrkte i anslutning härtill, och i enlighet med vad domänstyrelsen hemställt, att domänverkets hela i löneplanen upptagna personal uppflyttades en löneklass.

I det till propositionen fogade avlöningsreglementet, vilket såsom ovan nämnts av riksdagen godkänts att provisoriskt gälla under 1921, upptogos lönebeloppen för kvinnliga tjänstemän till:

i första lönegraden	lägst	1,800	högst	2,400	kronor
i andra	»	»	2,208	»	2,808
i tredje	»	»	2,604	»	3,204

Den löneplan för kvinnliga befattningshavare vid statsdepartementen och centrala verken, som i årets statsverksproposition förelagts riksdagen, upptager i andra — femte lönegraderna samma lönebelopp, som fastställets för första — fjärde lönegraderna jämlikt avlöningsreglementet för kommunikationsverken. En ny första grad med lägst 1,800 och högst 2,160 kronor för personal, tillhörande den dyraste ortsgruppen, har därjämte inrättats.

I ovannämnda framställning från kvinnliga befattningshavare i domänstyrelsen anföres.

»Den för domänverket avsedda löneregleringen, som genom avlöningsreglementet den 22 juni 1920 gjorts provisoriskt gällande för år 1921, har endast blivit till hälften genomförd i fråga om våra befattningar. Dessa befattningar hava emot kommunikationsverkens lönekommittés motivering och utan någon annan motivering av vare sig lönekommittén eller domänstyrelsen intagits i domänverkets nya löneplan allenast med den löneökning, som domänstyrelsen i den 21 januari 1920 över nämnda kommittébetänkande avgivet utlåtande föreslagit och avsett såsom en allmän förhöjning av kommitténs löneregleringsförslag, som dock endast avsåg manliga

tjänstemän, i och för uppnående av samma löneklasser i motsvarande lönegrader som i kommunikationsverkens från den 1 juli 1920 gällande lönestat. Som förutsättningen för denna påbyggnad — nämligen att lönekommittén satt samtliga tjänstemän vid domänverket en löneklass under motsvarande tjänstegrader i kommunikationsverken — icke förefanns i fråga om våra befattningar i domänstyrelsen, hava dessa befattningar så att säga endast formellt intagits i domänverkets nya löneplan, men utan fullständig lönereglering.

Till följd därav hava vi emellertid även blivit underkastade kungörelsen av den 25 september 1920 (Svensk författningssamling nr 637) med särskilda grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid domänverket, varigenom våra nuvarande reallöner komma att nedsättas å domänverkets nya lönestat, utom under de tjänsteår — 4:e, 5:e och 7—15:e tjänsteåren — varunder ett ålderstillägg eller under 10:e året två ålderstillägg *mer* än å gammal stat erhålles *genom* den nya lönestaten. Sålunda få vi minskad reallön under 1:a, 2:a, 3:e, 6:e, 16:e och följande tjänsteår, varunder vi få lika antal ålderstillägg enligt båda lönestaterna, beroende det förstnämnda (minskad reallön) på, att den ringa löneökningen av 200 kronor *icke täcker den för kommunikationsverken och affärsdrivande verk gällande nedsättningen av dyrtidstillägget*. Likväl bliva vi å domänverkets lönestat underkastade en ökning av arbetstiden från 6 timmar till 7 timmar dagligen.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställa vi, att oss måtte beredas *för år 1921* en lönefyllnad, svarande mot den ökade arbetstid, som är förenad med den nya lönestaten, samt att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för vårt likställande i löne- och organisationshänseende *från år 1922* med antingen, för den händelse reglering av de centrala ämbetsverkens löne- med flera förhållanden under år 1921 verkställes i enlighet med 1902 års löneruleringskommittés förslag, de kvinnliga befattningshavarna i dess ämbetsverk eller ock med kommunikationsverkens kvinnliga befattningshavare.»

I häröver avgivet utlåtande den 15 februari 1921 har domänstyrelsen erinrat, att Kungl. Maj:t genom fastställande den 31 december 1920 av generalförslag angående driftkostnader för domänverket under år 1921 på av domänstyrelsen därom gjord underdånig framställning i avlöningsstaten för ämbetsverket uppfört två kvinnliga befattningar inom tredje lönegraden.

Domänstyrelsen har vidare förklarat, att då vid innevarande års riksdag ny definitiv lönerreglering för befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk genomförts, tiden syntes vara inne för reglering jämväl av den kvinnliga personalens hos domänstyrelsen avlöningsförmåner. Styrelsen funne det därvid rättvist, att de kvinnliga befattningshavarna vid domänverket från och med år 1922 bleve i löneavseende fullt likställda med motsvarande befattningshavare vid statsdepartementen och de centrala ämbetsverken.

Vid bifall härtill skulle alltså de nuvarande kvinnliga befattningshavarna av första och andra lönegraderna vid domänverket uppföras i andra och tredje lönegraderna i löneplanen för de centrala ämbetsverken

och befattningshavarna i tredje lönegraden i femte lönegraden i samma löneplan.

I anslutning till vad sålunda anförts har domänstyrelsen hemställt om avlåtande till innevarande års riksdag av proposition med förslag till sådan ändring av 9 § B i avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket den 22 juni 1920, att däri, i stället för nuvarande tre lönegrader för kvinnliga tjänstemän, införas de fem första lönegraderna av den löneplan för kvinnliga tjänstemän, som upptagits under avdelning C i 9 § av det förslag till avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen, som förelagts riksdagen i årets statsverksproposition.

Framställningen om lönefyllnad för år 1921 har av domänstyrelsen avstyrkts, enär något bärande skäl att giva den föreslagna löneregleringen retroaktiv verkan icke syntes styrelsen föreligga.

Riksdagens beslut nästlidet år förutsätter, att det då provisoriskt godkända avlöningsreglementet skall gälla intill dess nytt slutgiltigt förslag blir utarbetat och antaget. Från ovannämnda sakkunniga är icke något förslag att förvänta inom sådan tid, att det kan föreläggas den nu församlade riksdagen. Vid sådant förhållande och då riksdagens provisoriska godkännande av det förra året framlagda reglementet begränsats till år 1921, måste hos riksdagen utverkas medgivande till att reglementet må förlängas att gälla under ytterligare ett år.

*Departements-
chefen.*

Om förlängning medgives, torde statsmakternas beslut ifråga om reduktion av semester under erforderlig övergångstid fortfarande äga giltighet utan uttryckligt upprepande.

Vad härefter beträffar förslaget om reglering av de kvinnliga befattningshavarnas vid domänverket avlöningsförmåner så finner jag en sådan reglering vara en given följd av regleringen av avlöningen för motsvarande befattningshavare inom den civila statsförvaltningen. Någon anledning varför kvinnliga befattningshavare vid domänverket skulle vara sämre avlönade än andra sådana befattningshavare med enahanda tjänstgöring torde ej kunna påvisas.

Den för kvinnliga befattningshavare vid statsdepartement och centrala ämbetsverk antagna löneplan bör alltså i tillämpliga delar göras gällande jämväl för kvinnliga befattningshavare i domänstyrelsen. Såsom domänstyrelsen anført, böra dessa befattningshavare från första, andra och tredje lönegraden i nu gällande provisoriska reglemente överföras till respektive andra, tredje och femte lönegraderna i nya löneplanen.

Vad beträffar första lönegraden i nya löneplanen torde även för

domänstyrelsen i likhet med vad som föreskrivits ifråga om statsdepartementen och de centrala verken i allmänhet, böra gälla att, därest en befattning av nuvarande första, motsvarande nya andra lönegraden, varder ledig, densamma icke får tillsättas förrän det blivit utrett, om icke de göromål, som äro förenade med densamma, kunna anförtros åt en befattningshavare med den utbildning, som den nya första graden avser, och följaktligen den lediga befattningen lämpligen böra ersättas med en befattning av nya första lönegraden.

I överensstämmelse med vad jag sålunda anfört har jag låtit utarbeta förslag till ändrad lydelse av 9 och 16 §§ av avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket ävensom av den till samma reglemente hörande tjänsteförteckning.

De kvinnliga befattningshavarnas i domänstyrelsen framställning om lönefyllnad för år 1921 finner jag, i likhet med domänstyrelsen, ej böra föranleda någon åtgärd.

Sedan departementschefen härefter uppläst nyssnämnda förslag till ändringar i avlöningsreglementet och tillhörande tjänsteförteckning, såsom bilaga A fogat till detta protokoll, yttrade departementschefen vidare:

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att det av 1920 års riksdag provisoriskt för år 1921 godkända avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket må, med de ändringar, som upptagits i förenämnda förslag, äga provisorisk tillämpning jämväl under år 1922.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Allan Tigerschiöld.

Bilaga A.

Förslag

till

ändrad lydelse av 9 och 16 §§ i det av riksdagen år 1920 godkända provisoriska avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket ävensom av den vid reglementet såsom bilaga fogade tjänsteförteckningen.

9 §.

Löneplan.

A. För manliga tjänstemän.

B. För kvinnliga tjänstemän.

L ö n e g r a d	Löne- klass	Tjänstemän vid lokalförvaltningen							Tjänste- män i domän- styrelsen
		L ö n e g r u p p e r							
		A	B	C	D	E	F	G	
		k r o n o r							
1:a lönegraden.....	1	1,440	1,500	1,560	1,620	1,680	1,740	1,800	1,800
	2	1,560	1,620	1,680	1,740	1,800	1,860	1,920	1,920
	3	1,680	1,740	1,800	1,860	1,920	1,980	2,040	2,040
	4	1,800	1,860	1,920	1,980	2,040	2,100	2,160	2,160
2:a lönegraden.....	4	1,800	1,860	1,920	1,980	2,040	2,100	2,160	2,160
	5	1,920	1,983	2,046	2,109	2,172	2,235	2,298	2,298
	6	2,040	2,106	2,172	2,238	2,304	2,370	2,436	2,436
	7	2,160	2,229	2,298	2,367	2,436	2,505	2,574	2,574
3:e lönegraden.....	7	—	—	—	—	—	—	—	2,574
	8	—	—	—	—	—	—	—	2,712
	9	—	—	—	—	—	—	—	2,850
	10	—	—	—	—	—	—	—	3,018
4:e lönegraden.....	8	—	—	—	—	—	—	—	2,712
	9	—	—	—	—	—	—	—	2,850
	10	—	—	—	—	—	—	—	3,018
	11	—	—	—	—	—	—	—	3,204
5:e lönegraden.....	11	—	—	—	—	—	—	—	3,204
	12	—	—	—	—	—	—	—	3,390
	13	—	—	—	—	—	—	—	3,606
	14	—	—	—	—	—	—	—	3,828

16 §.

1. Därest — — — tabell:

A. För manliga tjänstemän.

— — —.

B. För kvinnliga tjänstemän.

Löneklass enligt 9 § avd. B nr	Tjänstledig- hetsavdrag kr.	Löneklass enligt 9 § avd. B nr	Tjänstledig- hetsavdrag kr.	Löneklass enligt 9 § avd. B nr	Tjänstledig- hetsavdrag kr.
1	0.60	6	1.10	11	1.65
2	0.70	7	1.20	12	1.80
3	0.80	8	1.30	13	1.95
4	0.90	9	1.40	14	2.10
5	1.—	10	1.50		

2. Har — — — han:

a) — — —, samt

b) om — — — tjänstledighetsavdrag, så framt ej Kungl. Maj:t eller, vad angår manlig tjänsteman tillhörande någon av 1—4 lönegraderna eller kvinnlig tjänsteman, domänstyrelsen — — — sagts.

3. — — —.

4. — — —.

Tjänsteförteckning

angivande de skilda lönegrader inom den under 9 § i reglementet införda löneplan, till vilka befattningarna vid domänverket äro att hänföra.

A. För manliga tjänstemän avsedda befattningar.

— — —.

B. För kvinnliga tjänstemän avsedda befattningar.

Lönegrad enligt 9 § avd. B	Befattning
1:a lönegraden.....	Skrivbiträde.
2:a »	Kontorsbiträde.
3:e »	Kanslibiträde.
4:e »	— —
5:e »	Kontorsskrivare.